

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Miljøvernavdelinga

Rapport 2012: 04

Supplerande kartlegging av naturtypar i Hareid kommune i 2011

Framsdebilde: Nordvendt kystberg vest for Kvitneset, på nordsida av Hareidlandet, med utsikt til Norskehavet. Foto: Dag Holtan.

Utførende konsulent: Dag Holtan	Kontaktperson/prosjektansvarleg: Dag Holtan	ISBN (Pdf utgåve) 978-82-7430-251-8 ISSN: 1891-876X
Oppdragsgjevar: Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Kontaktperson hos oppdragsgjevar: Kjell Lyse	År: 2012
<p>Referanse: Holtan, D. 2012. Supplerande kartlegging av naturtypar i Hareid kommune 2011. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport nr. 4 - 2012: 46 s. ISBN 978-82-7430-251-8 (PDF på nett).</p>		
<p>Referat: Det er i 2011 gjennomført supplerande kartlegging av naturtypar i Hareid kommune på søre Sunnmøre. Av i alt 30 avgrensa objekt (no og tidlegare) var 2 vurdert som svært viktige for det biologiske mangfaldet (A), 17 som viktige (B) og 11 som lokalt viktige (C). Halvparten av desse lokalitetane er anten ikkje naturtypar etter den metodikken som er fastsett, eller har fått verdiane sterkt reduserte m.a. grunna attgroing eller er øydelagde av inngrep osv., medan naturreservata ikkje vart prioriterte under kartlegginga. Størst botaniske verdiar finn ein i ulike utformingar av edellauvskog, nordvendte kystberg, men både kystfjellhei og ulike våtmarksmiljø har dels brukande biologiske kvalitetar.</p>		
<p>Emneord: Hareid Naturtypar Raudlisteartar Verdisetting</p>		
Fagansvarleg:	For administrasjonen:	
_____	_____	
Ulf Lucasen (Seksjonssjef)	Lindis Nerbø (Miljøverndirektør)	

Forord

På oppdrag frå fylkesmannen i Møre og Romsdal, har biolog Dag Holtan utført supplerande kartlegging av naturtypar i Hareid kommune. Oppdraget har omfatta kartlegging, verdisetting og avgrensing av naturtypar med artsinformasjon (unntatt vilt), ved både egne feltundersøkingar og innsamling og systematisering av eksisterande informasjon, og er ei vidareføring av arbeidet frå 2001. Mykje av feltarbeidet har gått med til kvalitetssikring av eksisterande kunnskap.

Bakgrunnen for kartlegginga av naturtypar er mellom anna den politiske målsetjinga, uttrykt i Stortingsmelding 58 (1996-97), om at alle kommunar i landet skal kartlegge og ha oversikt over viktige område for biologisk mangfald på sitt areal. Noreg har òg, saman med fleire andre land, slutta seg til ei internasjonal målsetjing om å stanse tap av biologisk mangfald innan 2010, det såkalla 2010-målet ("Countdown 2010", no justert til 2020). For å kunne ta vare på biologiske verdiar må ein vite kva verdiar ein har og kor desse finst. Den føreliggjande oversikta over verdifulle naturtypar i Hareid er nok eit viktig steg på vegen i å få betre kunnskap om dei biologiske verdiane i kommunen.

Underteikna takkar for eit godt samarbeid med Kjell Lyse ved fylkesmannen si miljøvernavdeling.

Det nye feltarbeidet er utført av Dag Holtan i 2011 og dels 2012. Alle bilda i rapporten er tekne av forfattaren sjølv.

Ørskog 18.01.2013

Dag Holtan

Innhald

SAMANDRAG 7

1 INNLEIING 10

1.1	BAKGRUNN	10
1.2	KVA ER BIOLOGISK MANGFALD?	11
1.3	VERDIEN AV BIOLOGISK MANGFALD	12
1.4	TRUGSMÅL MOT DET BIOLOGISKE MANGFALDET	13
1.4.1	Fysiske inngrep	13
1.4.2	Endra driftsformer i jord- og skogbruk	13
1.4.3	Spreiing av framande organismar	14
1.4.4	Overhausting	14
1.4.5	Forureining	14
1.5	FORVALTING AV BIOLOGISK MANGFALD I KOMMUNANE	15
1.5.1	Verneområde i Hareid	15
1.5.2	Forvaltingsansvaret for arealet i kommunen	15
1.5.3	Aktiv sikring	15
1.5.4	Passiv sikring	16
1.5.5	Grunneigaravtalar	16
1.5.6	Verkemiddel i landbruket	16
1.5.7	Strategi for stopp av tap av biologisk mangfald innan 2020	16
1.6	FØREMÅLET MED RAPPORTEN	17
1.7	FORKLARING AV NOKRE OMGREP	17

2 METODE 19

2.1	INNSAMLING AV INFORMASJON	19
2.1.1	Viktige litteraturkjelder	20
2.1.2	Museumssamlingar, databasar, Verdsveven	20
2.1.3	Innsamling frå einskildpersonar	20
2.1.4	Feltarbeid	20
2.1.5	Bestemming og dokumentasjon	20
2.2	VERDISSETTING OG PRIORITERING	21
2.2.1	Generelt	21
2.2.2	Kriterium og kategoriar	21
2.2.3	Bruk av raudlisteartar/signalartar	21
2.2.4	Bruk av truga vegetasjonstypar	22
2.2.5	Område med lite data eller usikker status	22
2.3	PRESENTASJON	22
2.3.1	Generelt	22
2.3.2	Omtale av lokalitetane	22
2.3.3	Kartavgrensing	22

3 NATURGRUNNLAGET 23

3.1	NATURGEOGRAFI OG KLIMA	23
3.2	BERGGRUNN OG LAUSMASSAR	24
3.3	KULTURPÅVERKNAD	25

4 NATURTYPAR 26

4.1	HOVUDNATURTYPAR	26
4.2	LOKALITETAR MED NYTT FELTARBEID I 2011	28

1517101	Kvitneset	28
1517102	Buhammaren	29
1517103	Krokvika.....	30
1517104	Sneldelia.....	31
1517105	Knutnakken	32
1517106	Leitet 33	
1517107	Holstad	33
1517108	Overåneset.....	34
1517109	Bigset 35	
1517110	Mork/Hovden	36
1517111	Neset/Stornakken.....	37
1517112	Ulsetbotnen	37
1517113	Engeskardet	38
1517114	Øvreli 39	
1517115	Store Alme.....	40
4.3	LOKALITETAR MED ELVEMUSLING	41
4.3.1	Hareidselva.....	41
4.3.2	Kaldholelva	41
5	RAUDLISTA42	
5.1	RAUDLISTA VEKSTAR I HAREID	42
5.1.1	Sopp 42	
5.1.2	Lav 42	
5.1.3	Karplanter 42	
6	KJELDER 44	
6.1	LITTERATUR	44
6.2	MUNNLEGE KJELDER	45
6.3	VERDSVEVRESSURSAR	45
7	DEKNINGSKART 46	

Samandrag

Bakgrunn og føremål

Bakgrunnen for rapporten er ei nasjonal satsing for å auke kompetansen og styrke det lokale nivået i forvaltinga av det biologiske mangfaldet. Satsinga medfører tilgang på statlege tilskot. Bakgrunnen frå statleg hald er Stortingsmelding nr. 58 (1996-97): ”Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling. Dugnad for framtida”. Denne blei vedteken i 1998, og legg premissane for kartlegginga av alle norske kommunar. Sidan har vi òg fått St. meld. nr. 42 (2000-2001): ”Biologisk mangfold, sektoransvar og samordning”. Hovudkonklusjonen her er at den norske naturforvaltinga må bli meir kunnskapsbasert, og at vedtaksgrunnlaget i kommunane må betrast.

Hovudføremålet med prosjektet er å gje kommunen og andre arealforvaltarar eit godt naturfagleg grunnlag for den framtidige bruken av naturen i kommunen, slik at omsynet til det biologiske mangfaldet kan betrast innanfor dei ulike verksemdene.

Metodikk

Metoden går i hovudsak ut på å identifisere område som er særlig verdifulle for det biologiske mangfaldet, fordi dei er levestader for mange artar, eller for uvanlege eller kravfulle artar som har vanskeleg for å finne leveområde elles i landskapet. Kva naturtypar dette gjeld er definert i ei handbok i kartlegging av biologisk mangfald – DN-handbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2006).

For å få tak i eksisterande kunnskap er det nytta ein del litteratur, Naturbasen (<http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>), databasar på Verdsveven, utskrifter frå museumssamlingar og samtalar med fagfolk og lokalkjente. For å skaffe fram ny kunnskap blei det òg gjort noko nytt feltarbeid. Informasjonen er samanstillt, og lokalitetane er verdiprioriterte etter metoden i DN-handbok 13. Dette omfattar m.a. vektlegging av indikatorartar (signalartar) og raudlisteartar osb. Informasjonen er presentert på kart, database (Access) og i rapportform.

Naturgrunnlag

Naturgrunnlaget i kommunen er kort gjennomgått, med omtale av landskap, geologi, klima og naturgeografiske tilhøve.

Naturtypar i Hareid

Dei ulike naturtypane i Hareid er kort presenterte. Viktige naturtypar for det biologiske mangfaldet i kommunen er særleg skog, men også for vatn, vassdrag og rikmyr og kulturlandskap er det ein del viktige område.

Som det går fram av tabell 1 er det knytt store verdier til fleire ulike naturtypar i Hareid. Generelt kan det seiast at det ikkje uventa er størst verdier knytte til skog.

Tabell 1. *Naturtypelokalitetane med fordeling på hovudnaturtype, verdi og viktige område (markert med X) med tanke på oppfølging av regjeringa og Stortinget sitt mål om stopp av tap av biologisk mangfald innan 2020 (jf. kapittel 1.5.7). Kodane betyr: B04= Nordvendte kystberg, D01= Slåttemark, D04= Naturbeitemark, F01= Rik edellauvskog og F07= Gammal lauvskog. Lokalitetar utan verdisetting (0) gjeld område som anten ikkje er naturtypar etter metodikken det arbeidast etter, eller dei er øydelagde eller attgrodde, og slik stoda er no er liten grunn til å prioritere dei høgt. Legg merke til at naturreservata ikkje er prioriterte. Dei er også tilgjengelege i Naturbase på Internett. Verdiane er elles slik: A= Svært viktig, B= viktig og C= lokalt viktig.*

Lokalitet	Naturtype	Utforming	Verdi		
			2004	Verdi 2011	2020
Kvitneset	D04	D0404	A	B	X
Buhammaren	D04	D0404	B	C	
Krokvika	B04	B0402	B	B	
Sneldelia	D07	D0705	B	B	
Knutnakken	F01	F0103	B	B	X
Leitet	D04	D0404	B	C	
Holstad	D04	D0404	B	C	
Raffelneset			C	0	
Overånakken	B04	B0402	B	C	
Hareidsmyrane			B	0	
Bjåstadmyrane			C	0	
Bigset	D04	D0404	C	C	
Hovdemyrane			C	0	
Mork/Hovden	F07	F0703	B	B	
Nessetelva			B	0	
Neset/Stornakken	F07	F0703	C	C	
Ulsetbotnen	F07	F0703	B	B	
Litle Alme			B	0	
Engjeskardet	B04	B0402	B	B	
Hjørdalsmyrene			C	0	
Øverli	D04	D0404	B	B	
Hjørungnes			C	0	
Leirvågen			B	0	
Alstranda			A		
Store Alme	D01	D0104	B	B	X
Lomstjørna			B	0	
Grimstadvatnet			A		
Hjørdalsvatnet			B		
Nedrelid			C	0	
Riseelva			C	0	

Raudlisteartar

Ei *raudliste* er ei liste over artar som i ulik grad er truga av menneskeleg verksemd. Dette kan vere ulike fysiske inngrep i form av utbygging, skogsdrift, jordbruksverksemd eller forureining m.m. Artane som etter fagleg vurdering kjem med på ei slik liste vert kalla raudlisteartar. Kva artar dette gjeld er lista opp i ein nasjonal rapport frå 2010 (Kålås mfl. 2010).

Det er registrert ei rekkje førekomstar av raudlista karplanter, sopp og lav osb. i Hareid, og vekstar som er moglege å finne på nasjonale databasar på verdsveven er omtalte i kapittel 5.

Kunnskapsstatus

Tabell 5 inneheld ei kort vurdering av kunnskapsstatus etter dette prosjektet, og på kva område det er behov for meir kunnskap. Kunnskapen om mange organismegrupper og potensielle raudlisteartar i Hareid er jamt over middels god.

Kunnskapsstatus – litteratur

Det er publisert nokså mykje litteratur frå Hareid opp gjennom åra i ulike samanhengar. Viktige litteraturkjelder frå nyare tid er samla i tabell 2.

Det meste av dette materialet har vore gjennomgått i samband med naturtypekartlegginga. I tillegg kjem ulike innspel gjennom ikkje publiserte notat og e-postar frå lokalkjente m.m.

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for rapporten er ei nasjonal satsing for å auke kompetansen og styrke det lokale nivået i forvaltninga av det biologiske mangfaldet. Kartleggingsarbeidet er finansiert av Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennom statlege tilskot.

Bakgrunnen frå sentralt hald er Stortingsmelding nr. 58 (1996-97), ”Miljøvernpolitikk for ein bærekraftig utvikling. Dugnad for framtida”. Denne vart vedteken i 1998, og legg premissane for kartlegginga av biologisk mangfald i alle norske kommunar. Forhistoria til dette er Brundtlandkommisjonen sin rapport frå 1997: ”Konvensjonen om biologisk mangfold”, som vart vedteken på verdskonferansen i Rio i 1992. Konvensjonen vart ratifisert av Noreg i 1993 og vart gjeldande frå 1994. Direktoratet for naturforvaltning (DN) ga i 1999 ut ei handbok (DN-handbok 13) som gir retningslinene for korleis arbeidet skal gjennomførast. Oppdaterte utgåver av handboka kom på verdsveven i 2006 og 2007 (DN 2006).

Sidan har vi fått St. meld. nr. 42 (2000-2001): ”Biologisk mangfold, sektoransvar og samordning”. Hovudkonklusjonen her er at den norske naturforvaltninga må bli meir kunnskapsbasert, og at vedtaksgrunnlaget i kommunane må betrast.

I naturmangfaldlova er dessutan følgjande prinsipp sentrale i all natur- og artsforvaltning:

§ 7. (*prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12*)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. (*kunnskapsgrunnlaget*)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (*føre-var-prinsippet*)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligg tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligg en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

1.2 Kva er biologisk mangfald?

Variasjonen i naturen kan beskrivast på tre ulike nivå: Gen-, arts- og økosystemnivå. Enkelt sagt er biologisk mangfald jorda si variasjon av livsformer (artsnivå – planter, dyr og mikroorganismar m.m.), inklusiv arvestoff (genetisk variasjon) og det kompliserte samspelet mellom dei ulike organismane (økosystemet).

I Rio-konvensjonen er biologisk mangfald definert slik: ”Biologisk mangfold er variabiliteten hos levende organismar uansett opphav, herunder bl.a. terrestriske, marine eller andre akvatiske økosystemer og de økologiske kompleksene som de er en del av; dette omfatter mangfold innenfor artene, på artsnivå og på økosystemnivå.” (MD 1992).

Meir presist er biologisk mangfald definert slik i naturmangfoldlova:

§ 3. (definisjoner)

I denne lov forstås med

- a) art: etter biologiske kriterier bestemte grupper av levende organismer;
- b) bestand: en gruppe individer av samme art som lever innenfor et avgrenset område til samme tid;
- c) biologisk mangfold: mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene;
- d) dyr: pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk og virvelløse dyr;
- e) fremmed organisme: en organisme som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet;
- f) genetisk materiale: gener og annet arvemateriale i ethvert biologisk materiale, som kan

overføres til andre organismer med eller uten hjelp av teknologi, likevel ikke genetisk materiale fra mennesker;

- i) naturmangfold: biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning;
- j) naturtype: ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster;
- k) organisme: enkeltindivid av planter, dyr, sopp og mikroorganismer, inkludert alle deler som er i stand til å formere seg eller overføre genetisk materiale;
- l) planter: karplanter, moser og alger;
- m) sopp: sopp og lav;
- q) virvelløse dyr: dyr uten ryggstøyle;
- r) økologisk funksjonsområde: område – med avgrensning som kan endre seg over tid – som oppfyller en økologisk funksjon for en art, slik som gyteområde, oppvekstområde, larvedriftsområde, vandrings- og trekkruiter, beiteområde, hiområde, myte- eller hårfellingsområde, overnattingsområde, spill- eller parringsområde, trekkvei, yngleområde, overvintringsområde og leveområde;
- s) økologisk tilstand: status og utvikling for funksjoner, struktur og produktivitet i en naturtypes lokaliteter sett i lys av aktuelle påvirkningsfaktorer;
- t) økosystem: et mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem der samfunn av planter, dyr, sopp og mikroorganismer fungerer i samspill innbyrdes og med det ikke-levende miljøet.

1.3 Verdien av biologisk mangfold

Miljøverndepartementet (2001) knyter disse verdiane til biologisk mangfold:

- **Direkte bruksverdi:** Verdier som vert realiserte gjennom bruk av biologiske ressursar til m.a. mat, medisinar, kunst, klede, byggverk og brensel, samt bruk av natur til leik, rekreasjon, friluftsliv, turisme, undervisning og forskning.
- **Indirekte bruksverdi:** Verdi i form av livsberande prosessar og økologiske tenester som biologisk produksjon, jorddanning, reinsing av vatn og luft, vasshushaldning, lokalt og globalt klima, karbonet, nitrogenet og andre stoff sine krinslaup, økologisk stabilitet og miljøet si evne til å dempe effektar av påkjeningar som forureining, flaum og tørke. Desse verdiane er ein føresetnad for mennesket sin eksistens og økonomiske aktivitet.
- **Potensiell verdi:** Verdier som ikkje er utnytta eller kjent. Slike verdier omfattar både direkte og indirekte verdier nemnt ovanfor, og er m.a. knytte til bruk av ikkje utnytta genetiske ressursar,

både når det gjeld tradisjonell foredling og genteknologi for utvikling av nye produkt med direkte bruksverdi.

- **Immateriell verdi:** Verdi som er etisk og moralsk forankra, m.a. knytt til ønsket om å vite at ein art eksisterer, komande generasjonar sine moglegheiter og livskvalitet, og ønsket om å ta vare på landskap og natur som del av vår kulturarv og opplevingsverdi.

Til dei moralske og etiske verdiane høyrer òg naturen sin eigenverdi (DN 2006). At naturen har eigenverdi byggjer på tanken om at alle livsformer og urørt natur har verdi i seg sjølv, og skal derfor ikkje naudsyntvis sjåast på som eit middel, men som et mål i seg sjølv. Tanken om at framtidige generasjonar skal ha same moglegheiter for ressursutnytting og naturoppleving som vi har, er i samsvar med målet om ei ”berekraftig utvikling” definert av Brundtlandkommisjonen.

1.4 Trugsmål mot det biologiske mangfaldet

1.4.1 Fysiske inngrep

Øydelegging, fragmentering og endring av naturområde er mellom dei største trugsmåla mot det biologiske mangfaldet. Særleg viktig er fysiske inngrep i samband med ulike utbyggingsføremål. Store utbyggingar kan åleine ha store negative konsekvensar, men det er summen av både små og store inngrep som over tid vil avgjere om vi klarar å ta vare på det biologiske mangfaldet. Der utbyggingspresset er stort er det ofte utbyggingsinteressene som vert sterkest vektlagde i avgjerdsprosessane. Det er eit stort utbyggingspress i Hareid, særleg konsentrert til dyrkbart areal og strandnære område. Ein må rekne med at det i framtida òg kan verte press på fleire av dei biologisk verdifulle naturtypelokalitetane som er kartlagt gjennom dette prosjektet (sjå kapittel 4.2), sidan fleire av dei ligg nært vegar og er nokså lett tilgjengelege.

1.4.2 Endra driftsformer i jord- og skogbruk

Utviklinga i landbruket resulterer i intensivering, spesialisering og rasjonalisering av drifta, men òg fråflytting, brakklegging og attgroing. Dei største driftsendringane i jordbruket har skjedd dei siste 50 åra, og mange kulturskapte naturtypar, slik som slåttemark, naturbeitemark og haustingsskog er i ferd med å forsvinne (jf. Lindegaard & Henriksen 2011). Mykje av det lysopne, mosaikkprega landskapet frå det tradisjonelle jordbruket gror i dag att, og utviklar seg gradvis til skog. Dette medfører m.a. at planteartar som er avhengige av mykje lys og lite konkurranse går tilbake, og saman med desse også dei insekta som er knytte til desse plantane. I tillegg fører sjølv moderat gjødsling til at ein del artar går sterkt tilbake eller forsvinn heilt (t.d. Fremstad 1997). Bruken av kunstgjødsel var svært liten fram til andre verdskrigen. Etter krigen auka bruken sterkt fram til 1980-tallet. På grunn av desse endringane kan ei lang rekkje plante-, sopp- og insektartar gå tilbake eller forsvinne. Over 30 % av dei norske raudlisteartane er knytte til kulturlandskapet (Kålås mfl. 2010).

Status for Hareid i 2012 er at det er svært lite att av tradisjonelt drive kulturlandskap, og ein del av dei tidlegare kartlagde lokalitetane (Grimstad & Soot 2004) er no såpass attgrodde at dei vart lågt prioriterte under det nye feltarbeidet.

I skogbruket har hogst gjennom mange hundre år redusert mengda av daud ved betydeleg. Urskog er i dag praktisk talt forsvunnen, og biologisk gammal skog med mykje daud ved utgjer berre små areal. Område med biologisk verdifull skog, m.a. rik edellauvskog og gråor-heggeskog, har dei

siste 50-100 åra stadvis vortne erstatta med gran, og også sumpskog og myr har mange stader vortne drenerte og deretter tilplanta.

I Hareid er det i grunnen lite skog, sjølv om det no somme stader er i ferd med å etablere seg både furu- og lauvskog. Grunna tidlegare intensiv drift med beite og torvstikking er det aller meste av skogen etter måten ung.

1.4.3 Spreiing av framande organismar

Menneskeskapt spreieing av organismar som ikkje høyrer naturleg heime i dei lokale økosystema er eit aukande problem, både for vern av biologisk mangfald og i forhold til verdiskaping. Mange innførte artar er dårleg tilpassa dei lokale økosystema, og vil forsvinne etter kort tid, men dei som klarar å etablere seg har ofte ikkje naturlege fiendar som kan vere med å regulere populasjonane, eller dei kan ha andre konkurransefordelar som fører til at populasjonane aukar kraftig (MD 2001). Dette kan føre til at stadeigne artar vert utkonkurrerte og at heile økosystem vert endra. Gjennom ratifisering av Riokonvensjonen har Noreg forplikta seg til m.a. å hindre innføring av og kontrollere eller utrydde framande artar som er eit trugsmål mot økosystem, habitat eller artar (MD 1992: artikkel 8h). I 2007 kom også norsk svarteliste (Gederaas mfl. 2007), som peikar på mange av problemartane.

Det er ikkje gjort noko systematisk arbeid med tanke på registrering av framande artar i Hareid. Døme på innførte treslag i kommunen er t.d. berg- og buskfuru, sitkagran, lerk og mange andre. Platanlønn, som er rekna som ein verkeleg problemart (jf. Gederaas mfl. 2007), spreier seg no over det meste av kommunen (og heile den norske vestkysten). Denne utviklinga vil i åra som kjem eskalere sterkt. Platanlønna dreg elles ein stor fordel av forstyrningar som hogst og driftsveggar i skogbruket, medan etableringa i slutta naturskog går saktare. Av buskvekstar er det frå hagebruket t.d. noko spreieing av diverse mispelartar og raudhyll, mest i skogkantar og på forstyrra mark. Langs vegkantar er det flekkvis førekomstar av t.d. gyvelartar, japanpestrot og parkslirekne mfl., medan hagelupin er etablert fleire stader. Ålment kjende artar som mink og iberiaskogsnegl bør ein òg vere merksam på. Samla sett står kommunen framfor ein del utfordringar i åra som kjem med tanke på å utrydde dei verste problemartane, eller halde dei i sjakk. Ei kartlegging av omfanget av problema og ein handlingsplan er derfor sterkt ønskjeleg innanfor ein treårsperiode. Deretter må tiltak gjennomførast utan opphald.

1.4.4 Overhausting

Hausting av naturressursar er eit gode så lenge det skjer innanfor økologisk forsvarlege rammer. Overhausting oppstår når det over ein lengre periode vert hausta meir enn populasjonen produserer. Om aktiviteten rammar artar med nøkkelfunksjonar (t.d. furu), kan ringverknadene bli store. Overhausting av ein truga eller sårbar art vil vere eit trugsmål mot arten sin eksistens. I Noreg er døma på overhausting i nyare tid særleg å finne i havet. Ein kan òg tenke seg at somme artar med små nasjonale bestandar kan vere utsette for samlarar, utan at det er kjend konkrete døme på dette i Hareid.

1.4.5 Forureining

Forureining kan opptre både i form av lokale utslepp, som langtransportert forureining, som sur nedbør og radioaktivitet, i form av utslepp som kan påverke globalt eller òg som klimagassar og ozonnedbrytande stoff.

Lokale utslepp skuldast ofte landbruk eller kloakk. Det vert òg reist spørsmål om nedfall av nitrogen kan ha ein negativ effekt i til vanleg næringsfattige økosystem som kystlynghei eller furuskog.

Eventuelle klimaendringar vil òg kunne påverke naturen i Hareid. Landsomfattande prognosar syner at det kan bli meir nedbør i Møre og Romsdal. Temperaturen kan stige over heile landet. Stormar kan bli meir vanlege, særleg vest- og nordpå. Verknadene vil vere størst for fjellartar (vert utkonkurrert av skog) og varmekjære artar som har nordgrensa si i Noreg. Mellom dei sistnemnde høyrer m.a. mange varmekjære planter, soppar og insekt. Desse vil kunne få ei større utbreiing enn i dag. Hareid har òg enkelte sørlege artar som er på eller nær si kjende nordgrense, både planter, sopp- og lavartar (jf. kapittel 5). Desse artane vil kunne spreie seg vidare nordover.

1.5 Forvaltning av biologisk mangfald i kommunane

1.5.1 Verneområde i Hareid

Tre område i Hareid har status som naturreservat (<http://lovdata.no/for/lf/kommu-HAREID.html>):

- 1) Alstranda naturreservat, verna 27. juni 2003.
- 2) Grimstadvatet naturreservat, verna 16. desember 1983. Eit større fuglefredingsområde som m.a. omfattar delar av Snipsøyrvatnet inngår.
- 3) Hjördalsvatnet naturreservat, verna 27. mai 1988.

Tidlegare har staten hatt ein vesentleg del av forvaltingsansvaret for verneområda, men dette ansvaret kan bli overført til mellom anna kommunane, dersom kommunane sjølve ønskjer det. Hareid har ikkje eit slikt forvaltingsansvar.

1.5.2 Forvaltingsansvaret for arealet i kommunen

Forvaltingsansvaret for areal i Hareid ligg i hovudsak i kommunen, men også private grunneigarar, særleg innan landbruket og næringslivet elles har eit viktig ansvar. Kommunen har ei sentral, overordna rolle fordi den er ansvarleg for ein samla og langsiktig arealdisponering. I tillegg kan kommunen oreigne, og er lokal skog- og landbruksmyndigheit med ansvar for planlegging, rettleiing og informasjon.

Arealet skal i første rekkje forvaltast av kommunen gjennom bruk av plan- og bygningslova (PBL). I arealplanlegginga har kommunen òg eit ansvar for kartlegging og forvaltning av biologisk mangfald. Derfor er det viktig å få kunnskap om og oversyn over kvar i kommunen det er verdifulle område som krev at ein tek særlege omsyn. God kunnskap om slike område er viktig når avgjerder om utnytting av naturområde skal takast. Etter St. meld. nr. 42 skal kommunane utøve kunnskapsbasert naturforvaltning, jf. også naturmangfaldlova. Kunnskap om viktige naturområde i Hareid er samla i denne rapporten. Det må forventast at denne kunnskapen vert nytta aktivt i forvaltninga, og at kunnskapen vert formidla til dei som er eigarar av særleg verdifulle kulturlandskap, skog (ofte utan å vite om det) og til skulane.

1.5.3 Aktiv sikring

Kommunane har dei juridiske verkemidla som trengst for å ta vare på område gjennom plan- og bygningslova, men i dag er §§ 8-12 i naturmangfaldlova likevel meir aktuelle.

1.5.4 Passiv sikring

Kommunen kan sørge for at ein styrer unna dei viktigaste områda for biologisk mangfald når det skal byggast ut eller gjerast større naturinngrep. Ofte finst det alternative plasseringar for tiltak, og i slike tilfelle bør ein velje det som har minst negativ påverknad på det biologiske mangfaldet. Identifiserte område som er viktige for biologisk mangfald skal elles vektleggast i planlegginga i kommunane (jf. naturmangfaldlova).

1.5.5 Grunneigaravtalar

Frivillige avtalar har den fordel at konfliktgraden ofte er låg, og at ein unngår erstatningskrav. På lang sikt er slike avtaler likevel ofte noko usikre, t.d. i samband med grunneigarskifte eller ved endra økonomiske vilkår. I skogvernet er frivillig vern norma i dag (sidan 2003).

1.5.6 Verkemiddel i landbruket

Fleire tilskotsordningar er i dag tilgjengelege for tiltak som tek vare på det biologiske mangfaldet i jordbrukslandskapet. For å oppnå areal- og kulturlandskapstillegg må ein unngå større endringar eller inngrep i kulturlandskapet. Det vert gitt økonomisk stønad til tiltak som går ut over det som reknast som vanleg landbruksdrift, t.d. skjøtsel av slåttemark og naturbeitemark. Denne ordninga er frå 2004 overført til kommunane (SMIL-midlar, tidlegare STILK-midlar). Det er *svært viktig* at kommunane aktivt brukar denne moglegheita til å ta vare på biologiske verdiar i kulturlandskapet, og ikkje berre bygningar og kulturminne. I Hareid må grunneigarane i biologisk verdifullt kulturlandskap følgjast spesielt opp for å sikre at dei biologiske verdiane ikkje går tapt. Her er det kanskje òg naudsynt med direkte økonomisk stønad for å gjennomføre ein biofagleg riktig skjøtsel.

1.5.7 Strategi for stopp av tap av biologisk mangfald innan 2020

Grunnlova si § 110b krev at naturkvalitetane vert tekne vare på for ettertida og etterslekta. Det same gjer føremålsparagrafen i naturmangfaldlova. St.meld. 42 (2000-01) om biologisk mangfald presenterte følgjande nasjonale resultatmål:

- 1) Eit representativt utval av norsk natur *skal vernast* for komande generasjonar.
- 2) I truga naturtypar *skal ein unngå inngrep* og i omsynskrevjande naturtypar *skal viktige økologiske funksjonar* oppretthaldast.
- 3) Kulturlandskapet *skal forvaltast* slik at kulturhistoriske og estetiske verdiar samt biologisk mangfald vert oppretthalde.
- 4) Hausting og annan bruk av levande ressursar *skal ikkje* føre til at artar eller bestandar vert utrydda eller truga.
- 5) Menneskeskapt spreining av organismar som ikkje høyrer naturleg heime i økosystema, *skal ikkje* skade eller avgrense økosystema sin funksjon.
- 6) Truga artar *skal oppretthaldast* på eller byggast opp att til livskraftige nivå.
- 7) Jordressursar som har potensial for matkornproduksjon *skal disponerast* slik at ein tek omsyn til framtidige generasjonar sine behov.

Seinare har både regjeringa og Stortinget sett seg som mål at tap av biologisk mangfald i Noreg *skal stoppast* innan 2010 (seinare justert til 2020). Dette er ei vesentlig utviding av målet ved det internasjonale Rio+10-møtet i Johannesburg i 2002, der den offisielle anbefalinga var at landa *burde redusere vesentleg* tapet i same tidshorisont.

For å oppfylle dette målet *må* i det minste følgjande saksområde utgreiast i Hareid i 2011, for deretter å følgjast opp gjennom tiltaksplan og konkret handling:

- Raudlisteartar. I den offisielle norske raudlista over truga artar (Kålås mfl. 2010) går det fram at flest truga artar er knytte til skog og kulturlandskap. For Hareid er desse artene nærmare omtalte i kapittel 5.
- Truga vegetasjonstypar. I rapporten om truga vegetasjonstypar i Noreg (Lindegaard mfl. 2011) finn vi følgjande truga typar representerte i Hareid: kystnedbørsmyr (VU), kystlynghei (EN) og slåtteeeng (EN).
- Viktige lokalitetar/område for biologisk mangfald. For å oppfylle målet om stopp av tap av naturmangfald innan 2020 må strategiplanen for Hareid som eit minimum ta særlege omsyn til lokalitetane som er nemnde under (jf. tabell 1 og lokalitetsomtalanene i kapittel 4). Her er det tatt høgd for førekomst av raudlisteartar, truga vegetasjonstypar og inngrepsfrie område (i høve til små nyare negative inngrep), og viktige viltfunksjonar er òg inkludert når det gjeld førekomst av raudlista artar. Lokalitetane i tabell 1 med verdi A peikar seg ut som dei viktigaste her.
- Tiltaksplan. Sikring av desse områda mot inngrep og ein aktiv, riktig skjøtsel av kulturlandskap er det *absolutt minste* ein bør forvente av ein tiltaksplan. Ein slik tiltaksplan må sjølvstøtt og følgjast aktivt opp. Dette vil på kort sikt vere ein god start på arbeidet med å sikre seg mot tap av biologisk mangfald i Hareid.
- Framande artar. Som nemnt i kapittel 1.4.3 må ein òg kartlegge utbreiing og omfang av framande artar, samtidig som også dette området må følgjast opp med ein tiltaksplan og aktiv handling.

1.6 Føremålet med rapporten

Hovudføremålet med dette prosjektet er å gi kommunen og andre arealforvaltarar eit godt naturfaglig grunnlag for den framtidige forvaltninga av naturen i Hareid kommune, slik at ein i større grad kan ta omsyn til det biologiske mangfaldet.

Arbeidet har gått ut på å identifisere område som er særleg verdifulle for det biologiske mangfaldet, fordi dei er levestader for særleg mange artar eller for uvanlege eller kravfulle artar som har vanskar med å finne leveområde i landskapet elles (jf. kapittelet om metodikk).

1.7 Forklaring av nokre omgrep

Beitemarksopp: Grasmarkstilknytt soppartar med liten toleranse for gjødsling og jordarbeiding, og med preferanse for langvarig hevd – dei har derfor tyngdepunkt i natureng og naturbeitemark.

Biologisk mangfald (sjå kapittel 1.2) omfattar mangfald av:

- naturtypar (økosystemnivå)
- artar (artsnivå)
- arvemateriale innan artane (genetisk nivå)

Indikatorart (signalart): Ein art som på grunn av strenge miljøkrav er berre finst på stader med spesielle kombinasjonar av miljøtilhøve. Slike artar kan dermed gi god informasjon om miljøkvalitetane der dei lever. Ein god indikator-/signalart er vanleg å treffe på når desse miljøkrava er stetta. For å identifisere ein verdifull naturtype bør helst fleire indikatorartar vere til stades.

Kontinuitet: I økologien nytta om relativt stabil tilgang på bestemte habitat, substrat eller kombinasjon av bestemte miljøtilhøve over lang tid (ofte fleire hundre til fleire tusen år). I kulturlandskapet kan det t.d. dreie seg om gjenteken, årleg forstyring i form av beiting, slått eller trakkpåverknad. I skog kan det t.d.

vere kontinuerlig tilgang på daud ved av ulike dimensjonar og nedbrytingsgrad, eller eit stabilt fuktig mikroklima.

Lungeneversamfunnet: Nyttå om ein del store lavartar som er avhengige av stabile fukttilhøve og eit stabilt mikroklima over tid for å få optimale veksttilhøve. Best kjente er lungenever, kystnever, skrubbenever og sølvnever, men samfunnet inneheld langt fleire artar.

Naturbeitemark: Gammal beitemark med låg grad jordarbeiding, låg gjødslingsintensitet og langvarig hevd. Sjå også tradisjonelt kulturlandskap under.

Natureng: I snever forstand gamle slåttemarkar med låg grad av jordarbeiding, låg gjødslingsintensitet og langvarig hevd. I andre samanhengar vert omgrepet nytta i vidare forstand om gras- og urterik vegetasjon både i både gammal slåttemark og gammal naturbeitemark.

Naturengplanter: Planter som er knytte til engsamfunn, og som har liten toleranse for gjødsling, jordarbeiding og attgroing. Dei har derfor tyngdepunktet sitt i natureng og naturbeitemark, og er dermed ein parallell til beitemarkssoppene (jf. Jordal & Gaarder 1999).

Nøkkelbiotop: Ein biotop (levestad) som er viktig for mange artar eller for artar med strenge miljøkrav som ikkje så lett vert tilfredsstilt andre stader i landskapet.

Oseanisk: Som har å gjere med kysten og havet. Vert nytta om eit klima med milde vintrar og kjølige somrar, dvs. liten forskjell mellom sommar og vinter, og mykje og hyppig nedbør. Oseaniske planter og oseaniske vegetasjonstypar trivst best i eit slikt klima. Det motsette av oseanisk er kontinental.

Raudlista: Liste over artar som i større eller mindre grad er truga av menneskeleg verksemd (Kålås mfl. 2010).

Svartelista: Eit oversyn over innførde artar, med ei vurdering av kor skadelege desse kan vere for stadeigen natur (Gederaas mfl. 2012).

Tradisjonelt kulturlandskap: Dominerande typar av jordbrukslandskap slik dei var for minst 50-100 år sidan, forma av slått, husdyrbeite, trakk, krattrydding, lauving og lyngheiskjøtsel, kombinert med låg gjødslingsintensitet og relativt lite jordarbeiding, med innslag av naturtypar som natureng, naturbeitemark, hagemark, haustingsskog, slåttelundar og lynghei.

2 Metode

2.1 Innsamling av informasjon

Informasjonen i denne rapporten kjem dels frå innsamling av eksisterande kunnskap, dels frå eige feltarbeid. Arbeidet har gått ut på å identifisere område som er særlig verdifulle for det biologiske mangfaldet, område som t.d. er spesielt artsrike eller er levestad for uvanlege eller kravfulle artar som har vanskar med å finne leveområde elles i landskapet. Kva naturtypar dette gjeld, er definert i DN-handbok nr. 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2006, oppjustert 2007).

Døme:

- Ein registrerer ikkje alle strender, men t.d. større, artsrike strandområde.
- Ein registrerer ikkje alt kulturlandskap, men t.d. artsrike naturbeitemarkar med artar som indikerer kontinuitet i gammal driftsform.
- Ein registrerer ikkje alle innsjøar, men t.d. næringsrike vatn i låglandet.
- Ein registrerer ikkje blåbærbjørkeskog, men t.d. rik edellauvskog med alm, ask, eik, lind, hassel eller svartor og mange varmekjære artar.
- Ein registrerer ikkje alle bergskrentar, men t.d. artsrike, nordvendte berg med sjeldan, kystbunden moseflora eller rike, sørvendte rasmarker osv.

Kartlegging av fisk og fiskebestandar inngår ikkje i dette metodeopplegget, heller ikkje kartlegging av marine område. Handbøkene i kartlegging av ferskvatn (DN-handbok 15 på Verdsveven), viltkartlegging etter DN-handbok 11 (DN 1996) er derfor ikkje nytta her.

Gangen i arbeidet er slik at ein først må sette seg inn i eksisterande kunnskap, deretter samle inn ny kunnskap (feltarbeid), og til slutt systematisere materialet, prioritere lokalitetane og presentere dette på kart og i rapport eller liknande.

2.1.1 Viktige litteraturkjelder

Tabell 2. Dei viktigaste nyare skriftlege kjeldene som er nytta for å kartlegge eksisterande naturinformasjon frå Hareid, med kort kommentar til innhaldet.

Kjelde	Kommentar
Grimstad, K. J. & Soot, K. M. 2004. Biologisk mangfald i Hareid kommune. Kartlegging av prioriterte naturtypar. Manus til Hareid kommune. 69 s.	Viktig grunnlagsdokument om dei fleste aspekt ver naturmangfaldet i Hareid.
Gaarder G. 2001. Etablering av Sunnmøre golfbane i Hareid kommune. Virkninger på naturmiljø. Miljøfaglig Utredning, rapport 2001:11.	
Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1997. Biologiske undersøkelser i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1995-1996. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport nr. 1 - 97. 178 s.	Fleire lokalitetar frå Hareid.
Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1998. Noen soppfunn i ugjødsle beite- og slåttemarkar III. Agarica 15 (24/25):29-58.	Einskilde soppfunn frå Hareid.
Sandaa, K. & Enrud, J. 2011. Kartlegging av elvemusling Margaritafera margaritafera i Møre og Romsdal 2011.	Status for førekomstane i Hareidselva.

2.1.2 Museumssamlingar, databasar, Verdsveven

Lav-, (NLD) sopp- (NMD) og mosedatabasane (NBD) ved Naturhistorisk Museum i Oslo er kontrollerte på Verdsveven i januar 2013, sjå kapittel 5.2. Også Artsdatabanken (www.artsdata.artsdatabanken.no) har no opplysningar om artsfunn. Sjølv om det er mykje overlapp mellom Artsdatabanken og universitetsdatabasane er det somme tilleggsopplysningar å finne her. Aktuelle verdsvevadresser er lista opp i kapittel 6.3.

2.1.3 Innsamling frå einskildpersonar

Ein del enkeltpersonar sit på interessante opplysningar om naturen i Hareid. Noko av denne informasjonen er innsamla. Det er eit stort arbeid å samle inn all denne informasjonen, og det hadde vore ønskjeleg å kunne nytta noko meir tid til dette. Særleg opplysningane frå Alv Ottar Folkestad har vore nyttige.

2.1.4 Feltarbeid

Eigne feltregistreringar vart gjort i fleire bolkar i vekstsesongen i perioden 2011, med eit par turar også i 2012.

2.1.5 Bestemming og dokumentasjon

Bestemming av planter er gjort ved hjelp av Lids Flora (Lid & Lid 2005), og norske namn følger denne utgåva. Bestemming av lav er gjort ved hjelp av Krog mfl. (1994) og Holien & Tønsberg (2006). Særleg interessante funn (mest planter og sopp) er eller vil bli send til Botanisk museum i Oslo (NHM), der dei skal vere fritt tilgjengelege for alle interesserte. Vitskapelege namn følger dei publikasjonane som er nytta i arbeidet. Offisielle norske namn leggst elles fortløpande ut på verdsvevsida til Artsdatabanken <http://www2.artsdatabanken.no/artsnavn/>

2.2 Verdisetting og prioritering

2.2.1 Generelt

Ved verdisetting av naturmiljøet vert det i praksis gjort ei *innbyrdes rangering* av det biologiske mangfaldet. Det kan settast fram fleire påstandar som grunnlag for å verdisette enkelte naturmiljø eller artar høgare enn andre, og dei to viktigaste er truleg:

- Naturmiljø og artar som er sjeldne er viktigare å ta omsyn til enn dei som er vanlege (fordi dei er meir sårbare).
- Naturmiljø og artar som er i tilbakegang er viktigare å omsyn til på enn dei som har stabile førekomstar eller er i framgang.

2.2.2 Kriterium og kategoriar

Verdisettingskriteria følgjer DN-handbok 13 (DN 2006). Verdisettinga skjer etter ein tredelt skala:

- A (svært viktig)
- B (viktig)
- C (lokalt viktig)

I denne rapporten er kriteria i DN-handbok 13 for verdisetting av naturtypar og raudlisteartar innarbeidd. Dette gir heilt klart rom for noko skjøn. Ein del lokalitetar som truleg ikkje tilfredsstillar kriteria for kategori B - viktig, er plasserte i kategori C - lokalt viktig. For å bli plassert i kategori A bør ein lokalitet ha særlege og uvanlege kvalitetar, t.d. førekomst av artar som er raudlista som sårbare (VU) eller truga (EN, CR) eller dei må vere særleg velutvikla og artsrike. For å bli plassert i kategori B vert det ikkje stilt like strenge krav, men enkelte definerte vilkår må likevel vere oppfylte.

2.2.3 Bruk av raudlisteartar/signalartar

Når dei ulike lokalitetane er skildra, er det som regel nemnt mange artar som er funne på lokaliteten. Dette kan vere for å illustrere trekk ved t.d. vegetasjonen, og ikkje alle artsfunn er like viktige for å verdisette den. Enkelte artar vert tillagt særleg vekt ved verdisettinga. Desse er:

- Raudlisteartar
- Signalartar (indikatorartar)

Raudlisteartar er omtalte i eit eige kapittel i rapporten (kapittel 5). Signalartar vert kort omtalte her. Nedafor er berre enkelte artar som er nytta som signalartar i nokre naturtypar og vektlagde i verdisettinga nemnde.

- Kulturlandskap: Naturengplanter og beitemarksoppar etter liste m.a. i Jordal & Gaarder (1999).
- Skog: breiflangre, fuglereir, furuvintergrøn, junkerbregne, kransmynte, lundgrønaks, myske, sanikkel, skogsvingel, skogsvinerot, svarterteknapp, taggbregne, tannrot, trollbær, vårerteknapp og vårmarihand o.a.
- Myr: bjønnbrodd, breiull, dvergjamne, engmarihand, engstorr, gulsildre, gulstorr, jåblom, loppestorr og svarttopp o.a.

I tillegg kjem ein del lavartar knytte til det såkalla lungeneversamfunnet og enkelte mikrolavar, der regnskogsartar vert tillagt særleg vekt.

2.2.4 Bruk av truga vegetasjonstypar

Ein rapport om nasjonalt truga vegetasjonstypar (Lindegaard & Henriksen 2011) er brukt som støtte ved verdivurderinga.

2.2.5 Område med lite data eller usikker status

Potensielt interessante lokalitetar som det finst lite informasjon om, eller som er undersøkte men ikkje prioriterte, er dels samla i tabell 1. Ein kan her berre vise til behovet for vidare kartlegging.

Årsaker til at lokalitetar ikkje er avgrensa og prioriterte kan vere:

- Lokaliteten er ikkje undersøkt, kanskje avstandsbetrakta med kikkert, eller datagrunnlaget er for dårleg.
- Lokaliteten er undersøkt, men ein har så langt ikkje funne tilstrekkelege biologiske verdiar til at naturtypen vurderast som prioritert.
- DN-handbok 13 om biologisk mangfald prioriterer ikkje dei biologiske verdiane som er påviste.
- Økonomiske omsyn, avgrensa av økonomien i prosjektet.
- Føringar frå DN om kva som skal prioriterast.

2.3 Presentasjon

2.3.1 Generelt

Generell omtale av kommunen med geologi, lausmassar og ulike naturtypar er samla i eigne kapittel. Dei mest verdifulle områda er omtalte på eigne faktaark i kapittel 4.2. Raudlisteartar er omtalte i kapittel 5.

2.3.2 Omtale av lokalitetane

Dei enkelte lokalitetane er omtalte på eigne faktaark. Ein har her følgd DN-handbok 13, av og til med mindre justeringar. Trugsmål nemner ikkje berre dei som er aktuelle i dag, men også slike som kan bli aktuelle i framtida. T.d. er det for skog konsekvent ført opp hogst eller fysiske inngrep som ein negativ faktor. For dei fleste lokalitetane kan fysiske inngrep på eit eller anna tidspunkt verte eit trugsmål.

2.3.3 Kartavgrensing

Alle nummererte lokalitetar er teikna inn på flyfoto (jf. <http://www.gislink.no>). Ut frå dette er lokalitetane digitaliserte. Avgrensingane burde bli temmelig nøyaktige i desse formata. Ein må likevel oppfatte dei fleste avgrensingane som omtrentlege og orienterande, særleg dei større lokalitetane i skog. I tilfelle planar om nye tiltak eller inngrep må det alltid gjennomførast synfaring for om Mogleg å få ei meir detaljert avgrensing.

3 Naturgrunnet

3.1 Naturgeografi og klima

Hareid kommune har eit landareal inkl. ferskvatn på 82 km². 29 km² ligg høgare enn 300 m o.h., medan 23 km² ligg under 60 m o.h., i gjennomsnitt 240 m o.h. Arealet av ferskvatn er 5 km², fordelt på 44 vatn. For skog er det gitt opp totalt 14 km², og mykje av dette er nok granplantasjar. Kring 1 km² er registrert som myr. Rikmyr, som er viktige for ei rad sjeldne artar, er sjeldan, men funne sporadisk og utarma i dei fjellnære områda kring Brandal (kjelde for arealopplysningar: Statistisk Sentralbyrå).

Topografien i Hareid vekslar mykje. Typisk er eit kupert kystlandskap med øyer, åsdrag og fjell.

Klimaet i Hareid er eit typisk kystklima, med milde vintrar og etter måten kjølige somrar. Dei store topografiske skilnadene innan kommunen påverkar lokalklimaet mykje. Naturgeografisk ligg Hareid kommune i sterkt til klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O3 – O2), dels humid underseksjon (O3h), og i boreonemoral (BN) til nordboreal (NB) vegetasjonssone, med dei boreale områda i fjellet (Moen 1998). I praksis betyr dette eit fuktig, relativt mildt klima og lang vekstsesong, typisk for denne delen av Vestlandet.

Tabell 3. *Temperaturnormalar for Hareid i perioden 1961-90. Kjelde:*

jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	år
0,6	0,8	2,3	4,5	9,2	11,9	13,1	13,3	10,2	7,6	3,3	1,4	6,5

Tabell 4. *Nedbørnormalar for Hareid i perioden 1961-90. Kjelde:*

jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	år
151	133	135	106	73	78	102	122	212	207	190	211	1720

3.2 Berggrunn og lausmassar

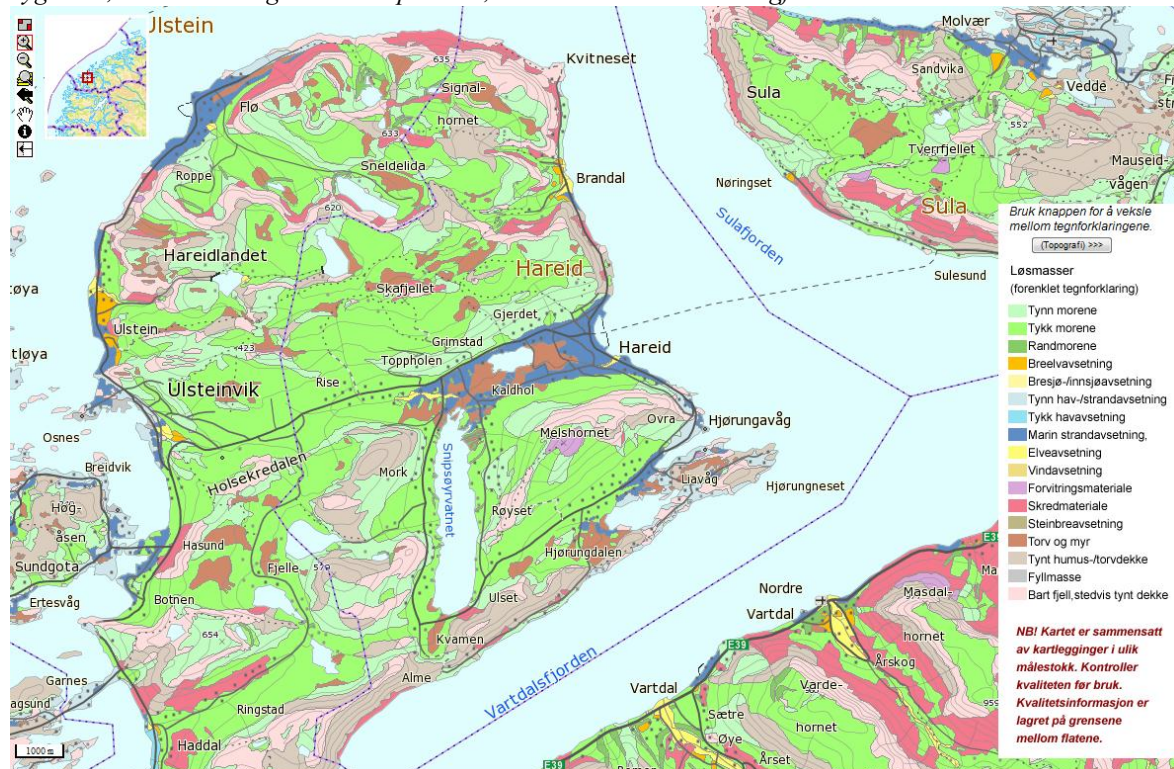
Mestdelen av berggrunnen er gråsteinsberg (sur og næringsfattig granittisk gneis). Dette har mykje å seie for plantelivet. Rikare bergartar med artsrik flora er såleis sjeldsynt. Også på oppblåst skjelsand vil det ofte vere meir kalkkrevande artar.

Når det gjeld lausmasser er det mange stader morenemateriale, medan det særleg i fjord- og dalsider er mykje skredmateriale. I tillegg er her ein del næringsrike, marine strandavsetningar.

Figur 1. Berggrunnskart over Hareid (<http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/Berggrunn/>). Kjedeleg og næringsfattig berggrunn i Hareid generelt, då NGU opplyser at det berre er gneisar i kommunen.

Figur 2. Utsnitt av lausmassekart over Hareid (<http://www.ngu.no/kart/losmasse/>). Mest interessant, og næringsrik, er dei marine strandavsettingane markert med mørkt gråblå farge. Desse er likevel i hovudsak bygd ned, eller sterkt negativt kulturpåverka, med eit utarma naturmangfald.

3.3 Kulturpåverknad

Det finst knapt ein einaste kvadratmeter i dei tilgjengelege delar av Hareid som ikkje på ein eller annan måte er eller har vore kulturpåverka. Mykje av den tilgjengelege strandlina og nedlagt dyrkamark eller dyrkbar mark i flatare område er bygd ned, ikkje minst i samband med den sterke folkeauken dei seinare åra. Samstundes er det planta platanlønn og ulike typar gran ein del stader, og desse er i ferd med å invadere skog og kulturlandskap. Hareid er i dag ein typisk småindustrikommune, med ein del mekanisk industri og anna, og industrien har bandlagt ein del areal i utmark.

Om utviklinga held fram på same måte, med vidare nedbygging særleg i låglandet, vil det truleg oftare kunne dukke opp konflikhtar i høve til å få byggje i ein del av dei verdifulle naturtypelokalitetane i kommunen. Dette må ein unngå, både av omsyn til det biologiske mangfaldet, til friluftslivet, og ikkje minst i tilhøvet til mål og føringar frå sentrale myndigheiter, som seier at tap av naturmangfald skal stansast innan 2020. Hareid kommune bør utarbeide ein strategiplan i tilhøve til 2020-målet, helst allereie i 2013 (jf. tabell 1 og kapittel 1.5.7). Nytt frå 2009 er også naturmangfaldlova, kor det utarbeidast forskrifter for utvalte naturtypar.

4 Naturtypar

4.1 Hovudnaturtypar

Hareid kommune har førekomst av alle dei sju hovudnaturtypane frå DN-handbok 13: Myr (A), Rasmark, berg og kantkratt (B), Fjell (C), Kulturlandskap (D), Ferskvatn/våtmark (E), Skog (F) og Havstrand/kyst (G).

Tabell 5. Grovt oversyn over hovudnaturtypane i Hareid kommune, med framheving av viktige område og naturtypar. Det er gjort ei enkel vurdering av kartleggingsstatus. I tillegg vert det foreslått vidare kartlegging og eventuelle tiltak der dette vurderast som naudsynt.

Hovudnaturtype, tilstand og kartleggingsstatus	Oppfølging
Myr God kartleggingsstatus, men mykje av arealet i låglandet er nedbygd.	Ta vare på det som er att av intakt myr i kommunen.
Rasmark, berg og kantkratt Ikkje avgrensa som eigne lokalitetar, finst som innslag i mange av dei brattare lokalitetane, truleg god kartleggingsstatus.	Ingen spesiell.
Fjell Kalkrike fjellområde manglar i kommunen.	Ingen.
Kulturlandskap Både for naturbeitemark og slåttemark er det no god kartleggingsstatus.	Følgje opp og ta vare på viktige og svært viktige lokalitetar. Området ved Kvitneset har stort areal, krigsminne og er samstundes eit viktig friluftsområde, og bør prioriterast høgt.
Skog Alle aktuelle område burde no vere fanga opp. God kartleggingsstatus.	Ta vara på alle viktige og svært viktige område.

Hovudnaturtype, tilstand og kartleggingsstatus	Oppfølging
<p><i>Ferskvatn/våtmark</i></p> <p>Generelt god kartleggingsstatus etter dei tidlegare undersøkingane.</p>	<p>Dei viktigaste områda har status som naturreservat, med tilhøyrande forskrifter.</p>
<p><i>Kyst og havstrand</i></p> <p>God kartleggingsstatus etter dei tidlegare undersøkingane.</p>	<p>Ta vare på intakte område, men det er ikkje sikkert at slike finst.</p>

4.2 Lokalitetar med nytt feltarbeid i 2011

Nedanfor er alle område med nytt feltarbeid eller feltobservasjonar i 2011 omtalte, med opplysningar om naturtype, naturverdi og om det er gjort registrering av artar på lokaliteten. Når det gjeld kva artar som vert nemnde, har ein forsøkt å avgrense desse til signalartar, raudlisteartar eller interessante artar generelt, samt artar som er karakteristiske for den aktuelle naturtypen. Nr. for lokalitetar i Naturbase er nemnd, og avgrensingane for desse kan vere annleis no enn tidlegare.

Forkortingar: DH = Dag Holtan

1517101 Kvitneset

Nummer i Naturbase:	BN00012958
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugs mål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er tidlegare kartlagt av Jordal & Gaarder (1997) i åra 1993-1995.

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg på Kvitneset, som er ein odde lengst nordaust i Hareid med mange krigsminne, og grensar til Breisundet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseaenisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon i gruppene G1, G3 og G4 med varierende utforming, m.a. heisiv-utforming (G1a) og finnskjegg/bjønnskjegg utforming (G1c), med gradvis overgang til kystlyngheivegetasjon (H). gulaks-engkveineng og sølvbunkeeng er dei mest utbreidde typane.

Artsmangfald: Typiske engplanter er slike som bjønnskjegg, bjønbrodd, blåklokke, dvergsmyle (truleg forsvunnen grunna attgroing), engkvein, finnskjegg, geitsvingel, gulaks, heistorr, knegras, lækjeveronika, smalkjempe, sølvbunke, tepperot, tiriltunge og tusenfryd. Jordal & Gaarder (1997) nemner vidare funn av 39 artar beitemarkssoppar, med raudlisteartane glasblå raudskivesopp (VU), semska raudskivesopp (NT), cf. *Entoloma sodale* (VU), svartdogga vokssopp (NT) og raud honningvokssopp (VU) som dei mest interessante artane.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er no i ein kritisk fase av attgroing, med oppslag av bjørk, einebuskar, svartelistearten platanlønn og rogn, dessutan røsslyng.

Framande artar: Platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Det er viktig å få i gang att beitinga, og ein bør også rydde oppslag av kratt og buskar. Framande artar må fjernast. Som for naturbeitemarker elles må ein ikkje gjødsle, jordarbeide eller bruke sprøytemiddel. Ein skjøtelsesplan for heile Kvitneset bør snarast råd utarbeidast, kor ein både tek omsyn til ferdsel, krigsminne og dei naturfaglege verdiane på best muleg måte.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjør ein viktig del av beitemarkene som strekkjer seg frå Kvitneset og vestover til områda i Ulstein kommune.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den i alle fall hadde ein del sårbare raudlisteartar for snart 20 år sidan (nedjustert frå verdi A i Jordal & Gaarder).

Figur 4.1. Sterk attgroing er typisk i områda rundt Kvitneset, her med sølvbunkeeng.

1517102 Buhammaren

Nummer i Naturbase:	BN00012959
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	C (lokalt viktig)
Moglege trugsmål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er tidlegare kartlagt av Jordal & Gaarder (1997) i åra 1993-1995.

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg vest for Kvitneset, og grensar til Breisundet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveineng og finnskjeggeng (G1c og G4), somme stader med gradvis overgang til kystlyngheivevegetasjon (H). Under fjellfoten og i nokre rasvifter er det dessutan mykje blåbær og storfrytle.

Artsmangfald: Typiske karplanter er m.a. hårsvæve, kystgrisøyre, smalkjempe, ryllik, grøftesoleie, kjeldeurt, kystmyrklegg og småengkall, med beitemarkssoppar som honningvokssopp, gul vokssopp, grøn vokssopp, kjeglevokssopp, skarlagenvokssopp og mønjevokssopp. Tidlegare skal her også vere funne kystengkall (VU).

Bruk, tilstand og påverknad: Området er praga av eit omfattande, tidlegare beite, men gror i dag att med einer, bjørk og rogn.

Framande artar: Platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen naturbeitemark er det heilt naudsynt å auke beitetrykket. Også rydding av einekratt hadde slik sett vore på sin plass.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein viktig til lokalt viktig del av dei gamle naturbeitemarkene som strekkjer seg frå Kvitneset og vestover til områda i Ulstein kommune.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den dei seinare åra har vore i sterk attgroing, med redusert skjøtsel i form av beite. Potensialet for funn av m.a. raudlista beitemarkssoppar minkar for kvart år som går.

1517103 Krokvika

Nummer i Naturbase:	BN00012960
Hovudnaturtype:	Rasmark, berg og kantkratt
Naturtype:	B04 Nordvendte kystberg og blokkmark
Utforming:	B0402 Sørlig, oseanisk utforming
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Ingen kjende
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg oppe i ei bratt li mellom naturbeitemarkene ved Kvitneset og Buhammaren på nordsida av Hareidlandet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir til vanleg voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består dels av høgstauder og storbregnar, særleg der det i dag er oppslag av bjørk (C2a). På bergveggar og meir rasutsette område finn ein også slikt som fuktige gras-urteutformingar (F1b) og bergveggutformingar som faktisk er nokså baserike (F2c), med meir basefattige delområde på bergflater (F3d).

Artsmangfald: Meir eller mindre kravfulle og interessante planter er dvergjamne, gulsildre, fjelltistel, fjellsmelle, jåblom, kvitbladtistel, raudsildre og svarttopp. Sterkt oseaniske artar som hinnebregne og kystmaigull er talrike, medan raudlistearten kvitkurle (NT) er meir sparsam. Mose- og lavfloraen er førebels overflatisk undersøkt, med funn av m.a. dronningmose og gullhårrose, dessutan buktporelav, kystnever, lungenever, rund porelav, skrubbenever og vanleg blåfiltlav. Potensielt bør raudlisteartane gullprikklav og kystblåfiltlav også kunne finnast (begge VU), då dei finst i liknande miljø i nærleiken.

Bruk, tilstand og påverknad: Området har truleg vore noko beita tidlegare, og er i dag i ein jamn suksesjon mot kystbjørkeskog.

Framande artar: Platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Ingen spesielle.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein viktig del av dei mange nordvendte kystberga i distriktet.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den er nokså artsrik, med fleire basekrevjande artar, den er godt utvikla og har eit reelt potensial for funn av fleire raudlisteartar.

Figur 4.2. Bratte bergveggar er typiske for områda rundt Krokvika.

1517104 Sneldelia

Nummer i Naturbase:	BN00012961
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D07 Kystlynghei
Utforming:	D0705 Kystfjellhei
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Attgroing grunna opphøyr av skjøtselen
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 11.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg oppe på fjellet, ca. 2-3 km vest for tettstaden Brandal. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sør- til mellomboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av tørr til fuktig røsslynghei, med mykje dvergbjørk, krekling, pors og oppslag av einer. Det er elles jamne innslag av fuktsig og myrflekkar (fattig til svakt intermediær kystmyr).

Artsmangfald: Av karplanter vart det m.a. funne bjønnekam, bjønnskjegg, blokkebær, blåtopp, duskull, dvergbjørk, dvergjamne, einer, fjellsyre, flekkmarihand, geitsvingel, gulsildre, heisiv, heistorr, klokkeling, kornstorr, krekling, kvitlyng, musøyre, pors, rome, rypebær, tepperot, tettegras, tiriltunge, torvull og øyrevier.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av tidlegare beite, men gror i dag gradvis att med einer og andre buskvekstar.

Framande artar: Platanlønn, og i nærleiken fin ein framande bartre som sitkagran og tuja.

Omsyn og skjøtsel: Det er viktig å oppretthalde og helst auke beitetrykket.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein viktig del av dei store kystfjellheiene i Hareid og Ulstein, som samla sett har store areal over skoggrensa.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den er nokså stor, etter måten velutvikla og intakt.

1517105 Knutnakken

Nummer i Naturbase:	BN00012962
Hovudnaturtype:	Skog
Naturtype:	F01 Rik edellauvskog
Utforming:	F0103 Rikt hasselkratt
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugs mål:	Hogst, spreiring av framande treslag
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 11.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg rett vest for busetnaden på Brandal, i ei sørekspontert, bratt li. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og boreonemoral til sørboreal vegetasjonssesksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av lågurter og småbregnar, med noko skredmateriale og bergveggar. Viktige treslag er alm, bjørk og hassel, og daudvedaspektet har helst strønedfall av lauv, kvistar og greiner.

Artsmangfald: Meir eller mindre kravfulle karplanter er firblad, kranskonvall, myske, ramslauk, svarterteknapp og trollbær. Andre varmekjære artar er m.a. krossved og vivendel. Lungeneversamfunnet er flekkvis bra utvikla, med mykje av artane lungenever, skrubbenever og sølvnever. Mosefloraen er ikkje godt undersøkt, men ein middels god signalart som dronningmose er funnen tidlegare. Røykkøllesopp (NT) er helst assosiert med naturbeitemark og slåttemark, og indikerer vel tidlegare beite i området.

Bruk, tilstand og påverknad: Området står fram som upåverka av negativ kulturpåverknad, og einaste synlege teikn på påverknad i det heile, er ein gammal løypestreng som vart nytta til å frakte torv ned frå fjellet.

Framande artar: Platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi rike edellauvskogar er sjeldne ute på kysten, og dessutan har ein raudlisteart i lågare kategori.

1517106 Leitet

Nummer i Naturbase:	BN00012963
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	C (lokalt viktig)
Moglege trugs mål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg ein dryg km sørvest for Brandal sentrum. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveineng og finnskjeggeng (G1c og G4), somme stader med gradvis overgang til kystlyngheivevegetasjon (H).

Artsmangfald: Typiske naturengplanter er blåknapp, finnskjegg, gulaks, geitsvingel, knegras og smalkjempe, elles andre artar som englodnegras, engrapp, hårfrytle og ryllik. Av beitemarkssoppar vart det i 1999 funne raudskivevokssopp (NT).

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av tidlegare beite, men denne bruken er det meir eller mindre slutt på, og i dag gror her raskt att med særleg einer. Truleg har her vore noko gjødsla medan bruken var meir aktiv enn i dag.

Framande artar: Platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen naturbeitemark er det heilt naudsynt å auke beitetrykket. Også rydding av einekratt hadde slik sett vore på sin plass.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein lokalt viktig del av dei gamle naturbeitemarkene som strekkjer eit stykke opp i liene rundt Brandal.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den dei seinare åra har vore i sterk attgroing, med redusert skjøtsel i form av beite. Potensialet for funn av m.a. raudlista beitemarkssoppar minkar for kvart år som går.

1517107 Holstad

Nummer i Naturbase:	BN00012964
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	C (lokalt viktig)
Moglege trugs mål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	13.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg på nordsida av Hareidsdalen, ein dryg km vest for Hareid sentrum, og er i dag inneklemt mellom bustadfelt og granplantingar. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveineng og finnskjeggeng (G1c og G4), somme stader med gradvis overgang til kystlyngheivegetasjon (H).

Artsmangfald: Typiske naturengplanter er blåknapp, finnskjegg, gulaks, geitsvingel, knegras og smalkjempe, elles andre artar som englodnegras, engrapp, hårfrytle og ryllik. Av beitemarkssoppar vart det i 1999 vidare funne gul vokssopp, honningvokssopp, kjeglevokssopp, skarlagenvokssopp og skjør vokssopp, alle vanlege og vidt utbreidde artar.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av tidlegare beite, men denne bruken er det meir eller mindre slutt på, og i dag gror her raskt att med særleg einer. Truleg har her vore noko gjødsla medan bruken var meir aktiv enn i dag.

Framande artar: Gran.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen naturbeitemark er det heilt naudsynt å auke beitetrykket. Også rydding av einekratt hadde slik sett vore på sin plass.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein lokalt viktig del av dei gamle naturbeitemarkene som strekkjer eit stykke opp i liene i Hareidsdalen.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den dei seinare åra har vore i sterk attgroing, med redusert skjøtsel i form av beite. Potensialet for funn av m.a. raudlista beitemarkssoppar minkar for kvart år som går.

1517108 Overåneset

Nummer i Naturbase:	BN00012966
Hovudnaturtype:	Rasmark, berg og kantkratt
Naturtype:	B04 Nordvendte kystberg og blokkmark
Utforming:	B0402 Sørilig, oseanisk utforming
Verdi:	C (lokalt viktig)
Moglege trugsmål:	Ingen kjende
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 13.09.2011. Området er tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg i ei bratt li ca. 2 km aust for Hareid sentrum. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består dels av høgstauder og storbregnar, særleg der det i dag er oppslag av bjørk (C2a). På bergveggar og i meir rasutsette område finn ein også slikt som bergveggutformingar som faktisk er nokså baserike (F2c), med meir basefattige delområde på bergflater (F3d). Elles har det etter kvar vorte oppslag av skog, med m.a. bjørk (dominant), hassel, osp, rogn og selje, slik at suksesjonen går i retning av gammal lauvskog F7.

Artsmangfald: Litt kravfulle planter er firblad, fjellsmelle, fjelltistel, gulsildre, kranskonvall, kvitblattistel, kusymre, myske, ramslauk og turt, og elles førekomst av ein sterkt oseanisk art som kystmaigull. Lungeneversamfunnet synest førebels dårleg utvikla, med spreidde funn av grynfilflav, kystfilflav, lungenever, skrubbenever og vanleg blåfilflav. Grimstad & Soot nemnar vidare ein del ubestemte mosar.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av den attgroinga ein ser mange stader i kommunen og distriktet, med oppslag av ung skog og innvandring av framande artar.

Framande artar: Platanlønn, gran og sitkagran.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep. Framande treslag bør fjernast.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den førebels er dårleg utvikla, har ein del innslag av framande artar samt er artsfattig og utan særleg potensial for funn av raudlisteartar.

Figur 4.3. Overånakken sett frå aust.

1517109 Bigset

Nummer i Naturbase:	BN00012969
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	C (lokalt viktig)
Moglege trugsmål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	13.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg på nordsida av Hareidsdalen, ca. 4 km vest for Hareid sentrum, og er i dag inneklemt mellom bustadfelt og granplantingar. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveineng og finnskjeggeng (G1c og G4), somme stader med gradvis overgang til kystlyngheivegetasjon (H).

Artsmangfald: Typiske naturengplanter er slike som blåknapp, blåkoll, finnskjegg, gulaks, geitsvingel, jonsokkoll, jordnøtt, knegras, lækjeveronika, smalkjempe og tepperot. Av

beitemarkssoppar vart det i 1999 vidare funne gul vokssopp og nokre ubestemte køllesoppar, alle truleg vanlege og vidt utbreidde artar.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av tidlegare beite, men denne bruken er det meir eller mindre slutt på, og i dag gror her raskt att med særleg einer. Truleg har her vore noko gjødsla medan bruken var meir aktiv enn i dag.

Framande artar: Gran.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen naturbeitemark er det heilt naudsynt å auke beitetrykket. Også rydding av einekratt hadde slik sett vore på sin plass.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein lokalt viktig del av dei gamle naturbeitemarkene som strekkjer eit stykke opp i liene i Hareidsdalen.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den dei seinare åra har vore i sterk attgroing, med redusert skjøtsel i form av beite. Potensialet for funn av m.a. raudlista beitemarkssoppar minkar for kvart år som går.

1517110 Mork/Hovden

Nummer i Naturbase:	BN00012971
Hovudnaturtype:	Skog
Naturtype:	F07 Gammal lauvskog
Utforming:	F0703 Fuktig kystskog
Verdi:	B (viktig)
Møglege trugssmål:	Hogst, spreing av framande treslag
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 29.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg under Hovdenakken ved nordvestenden av Snipsøyrvatnet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Småbregneskog og blåbærskog er mest utbreidd, med ein del høgstaude-storbregneutformingar i dei fuktigaste delområda og under bergveggar. Flekkvis er det nokså grove dimensjonar på særleg bjørk, med ein del rotvelter og generelt bra innslag av daud ved.

Artsmangfald: Typiske karplanter er oseaniske artar som bjønnekam og smørtelg, meir sparsamt også raggtelg. Elles er utvalet av planter nokså trivielt, med m.a. einstape, fugletelg, hengjeveng, knerot, kvitsymre, maiblom, storfrytle og tepperot. Lungeneversamfunnet er ikkje godt utvikla, men i alle fall representert med artane grynfilflav, lungenever, skrubbenever og vanleg blåfilflav. For mosar finn ein kystbundne artar som dronningmose, heimose, storstylte og stripefoldmose o.a.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er noko prega av tidlegare skogsbeite, men denne bruken er det slutt på i dag, og lokaliteten er inne i ein langsiktig suksessjon mot gammal bjørkeskog.

Framande artar: Platanlønn og gran.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep. Framande treslag bør fjernast.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den er nokså godt utvikla, og samstundes utgjer ein av dei beste, boreale lauvskogsmiljøa i kommunen og i ytre strok elles. Det store arealet dreg også verdien opp.

1517111 Nettet/Stornakken

Nummer i Naturbase:	BN00012973
Hovudnaturtype:	Skog
Naturtype:	F07 Gammal lauvskog
Utforming:	F0703 Fuktig kystskog
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Hogst, spreieing av framande treslag
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 29.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg under Stornakken ved sørvestenden av Snipsøyrvatnet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Småbregneskog og blåbærskog er mest utbreidd, med ein del høgstaude-storbregneutformingar i dei fuktigaste delområda og under bergveggar. Flekkvis er det nokså grove dimensjonar på særleg bjørk, med ein del rotvelter og generelt bra innslag av daud ved.

Artsmangfald: Typiske karplanter er oseaniske artar som bjønnekam og smørtelg, meir sparsamt også raggtelg. Elles er utvalet av planter nokså trivielt, med m.a. einstape, fugletelg, hengjeveng, knerot, kvitsymre, maiblom, storfrytle og tepperot, med myske og ramslauk som varmekjære innslag. Lungeneversamfunnet er ikkje godt utvikla, men i alle fall representert med artane grynfilflav, lungenever, skrubbenever og vanleg blåfilflav. For mosar finn ein kystbundne artar som dronningmose, heimose og storstylte.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er noko prega av tidlegare skogsbeite, men denne bruken er det slutt på i dag, og lokaliteten er inne i ein langsiktig suksesjon mot gammal bjørkeskog.

Framande artar: Platanlønn og gran.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep. Framande treslag bør fjernast.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi den er nokså artsfattig, og dermed utgjer ein mindre viktig del av dei boreale lauvskogsmiljøa i kommunen og i ytre strok elles.

1517112 Ulsetbotnen

Nummer i Naturbase:	BN00012974
Hovudnaturtype:	Skog
Naturtype:	F07 Gammal lauvskog
Utforming:	F0703 Fuktig kystskog
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Hogst, spreieing av framande treslag
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	God

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 29.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg under Stornakken ved sørenden av Snipsøyrvatnet. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite

kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Småbregneskog og blåbærskog er mest utbreidd, med ein del høgstaude-storbregneutformingar i dei fuktigaste delområda og under bergveggar. Også storfrytleutforming er vanleg. Viktige treslag er først og fremst bjørk og osp, med innslag av hassel, hegg, rogn og selje. Flekkvis er det nokså grove dimensjonar på særleg bjørk, med ein del rotvelter og generelt bra innslag av daud ved.

Artsmangfald: Typiske karplanter er oseaniske artar som bjønnekam og smørtelg, meir sparsamt også raggtelg. Elles er utvalet av planter nokså trivielt, med m.a. einstape, fugletelg, hengjeveng, knerot, kvitsymre, maiblom, storfrytle og tepperot, med myske og ramslauk som varmekjære innslag. Lungeneversamfunnet er dels godt utvikla, og representert med artane grynfiltilav, kystfiltilav, lungenever (i mengder), puteglye, skrubbenever, sølvnever og vanleg blåfiltilav. For mosar finn ein kystbundne artar som dronningmose, heimose og storstylte. Både dvergspett og kvitryggspett hekkar jamt i lokaliteten, kan hende også gråspett.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er noko prega av tidlegare skogsbeite, men denne bruken er det slutt på i dag, og lokaliteten er inne i ein langsiktig suksessjon mot gammal bjørkeskog.

Framande artar: Platanlønn og gran.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep. Framande treslag bør fjernast.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den er nokså godt utvikla, og samstundes utgjer ein av dei beste, boreale lauvskogsmiljøa i kommunen og i ytre strok elles. Det store arealet dreg også verdien opp.

1517113 Engeskardet

Nummer i Naturbase:	BN00012976
Hovudnaturtype:	Rasmark, berg og kantkratt
Naturtype:	B04 Nordvendte kystberg og blokkmark
Utforming:	B0402 Sørleg, oseanisk utforming
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Ingen kjende
Undersøkt/kjelder:	12.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 12.09.2011. Området er tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg ca. 1 km sør for Hjørdalsvatnet, på nordsida av åsryggen her. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten har mykje storfrytleutforming (småbregneutforming), dessutan ein del høgstaude-storbregnevegetasjon. Nyare oppslag av skog, særleg bjørk, tyder på at området utviklar seg i retning gammal lauvskog.

Artsmangfald: Mest interessant er store mengder av den sterkt oseaniske arten hinnebregne, dessutan også ein del kystmaigull, med myske og ramslauk som meir varmekjære innslag. Lungeneversamfunnet er måteleg godt utvikla, m.a. med artane grynfiltilav, kystfiltilav, kystvrenge, lungenever, skrubbenever og vanleg blåfiltilav.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er beita tidlegare, i alle fall inntil fjellfoten, og gror i dag att mot gammal lauvskog.

Framande artar: Platanlønn og gran.

Omsyn og skjøtsel: Det beste er om lokaliteten settast av til fri utvikling, altså utan hogst eller andre inngrep. Framande treslag bør fjernast.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer i og for seg ein nokså isolert naturskogrest i eit storskalalandskap som er mykje kulturpåverka (beite, torvstikking osv.).

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den er nokså godt utvikla, og samstundes utgjer ein av dei beste, boreale lauvskogsmiljøa i kommunen og i ytre strok elles..

1517114 Øvreli

Nummer i Naturbase:	BN00012978
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D04 Naturbeitemark
Utforming:	D0404 Frisk fattigeng
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugssmål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreiring av framande artar
Undersøkt/kjelder:	13.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 13.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg på nordsida av Hjørdalen, ca. 2 km vest for Hjørungavåg sentrum, og er i dag inneklemt mellom bustadfelt og granplantingar. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonsseksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveining og finnskjeggeng (G1c og G4).

Artsmangfald: Typiske naturengplanter er slike som blåknapp, blåkoll, finnskjegg, gulaks, geitsvingel, jonsokkoll, jordnøtt, knegras, lækjeveronika, smalkjempe og tepperot. Av beitemarkssoppar vart det i 1999 vidare funne limvokssopp og nokre ubestemte beitemarkssoppar, alle truleg vanlege og vidt utbreidde artar.

Bruk, tilstand og påverknad: Området er prega av tidlegare beite, men denne bruken er det meir eller mindre slutt på, og i dag gror her att med einer og småskog. Truleg har her vore noko gjødsla medan bruken var meir aktiv enn i dag.

Framande artar: Gran og platanlønn.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen naturbeitemark er det heilt naudsynt å auke beitetrykket. Også rydding av einekratt hadde slik sett vore på sin plass.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein lokalt viktig del av dei gamle naturbeitemarkene som strekkjer eit stykke opp i liene i Hareidsdalen.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi den dei seinare åra har vore i attgroing, med redusert skjøtsel i form av beite. Potensialet for funn av m.a. raudlista beitemarkssoppar minkar for kvart år som går.

Figur 4.4. Øvreli er garden bakerst til venstre.

1517115 Store Alme

Nummer i Naturbase:	BN000129
Hovudnaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	D01 Slåttemark
Utforming:	D0104 Frisk fattigeng
Verdi:	B (viktig)
Moglege trugsmål:	Attgroing og fysiske inngrep, spreing av framande artar
Undersøkt/kjelder:	13.09.2011, DH
Stadkvalitet:	Svært god

Områdeskildring

Innleiing: Omtalen er skriven av Dag Holtan i januar 2013 basert på eige feltarbeid 13.09.2011. Området er dessutan tidlegare kartlagt av Grimstad & Soot (2004).

Geografisk plassering og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg på nordsida av Vartdalsfjorden, ca. 5 km sørvest for Hjørungavåg sentrum. Berggrunnen består av ikkje inndelte gneisar, og gir generelt voksterforhold for lite kravfulle artar. Området ligg i sterkt oseanisk vegetasjonssone, humid underseksjon (O3h) og sørboreal vegetasjonssesksjon.

Naturtypar, utformingar og vegetasjonstypar: Vegetasjonen i lokaliteten består av kulturbetinga engvegetasjon, mest med gulaks-engkveineng og finnskjeggeng (G1c og G4).

Artsmangfald: Typiske naturengplanter er slike som blåknapp, blåkoll, finnskjegg, gulaks, geitsvingel, jonsokkoll, knegras, lækjeveronika, prestekrage, smalkjempe, småengkall og tepperot. Av beitemarkssoppar vart det i 1999 vidare funne gul vokssopp, limvokssopp, seig vokssopp skarlagenvokssopp og skjør vokssopp. Truleg kan her også finnast andre artar, inkl. raudlisteartar,

Bruk, tilstand og påverknad: Området er no sterkt prega av beite (mange utegangarar beite her hausten 2011), men gror att med småskog i kantsoner.

Framande artar: Ingen påvist.

Omsyn og skjøtsel: Dersom ein ønskjer å oppretthalde naturtypen slåttemark er det heilt naudsynt å betre skjøtselen. Området var i 2011 noko overbeita.

Del av heilskapleg landskap: Lokaliteten utgjer ein isolert restlokalitet for denne truga naturtypen.

Grunngjeving for verdivurdering: Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi naturtypen er sterkt truga, pluss at det framleis ser ut til å vere potensial for funn av raudlista beitemarkssoppar.

4.3 Lokalitetar med elvemusling

Sandaa & Enrud (2011) inventerte lokalitetar med elvemusling i Hareid i 2010. Her har ein berre kopiert ut resultatata, då dei ikkje ser ut til å ha kome med i Naturbase enda. Førekomsten i Kaldholelva ligg innanfor naturreservatet.

4.3.1 Hareidselva

Hareidelva, Hareid kommune

Utbredelse: Usikker, men trolig i det meste av elva.

Tetthet: Sannsynligvis lav, men har ikke grunnlag for å angi nærmere.

Bestandsstørrelse: Sannsynligvis flere tusen individer.

Rekruttering: Det skjer åpenbart rekruttering i visse partier.

Miljø/vannkvalitet: Tidligere kraftig kanalisert, men rekruttering antyder gode forhold lokalt.

Trusselbildet: Ukjent, ser ut som en bestand på vei opp etter kanalisering.

Samlet vurdering: Liten, men stedvis livskraftig bestand på vei opp etter store inngrep.

4.3.2 Kaldholelva

Utbredelse: Hele elvas lengde, mest i nedre deler.

Tetthet: 585 muslinger på 15 minutters telling er høyt.

Bestandsstørrelse: Flere 10.000 individer.

Rekruttering: God.

Miljø/vannkvalitet: Forholdene ser generelt gode ut.

Trusselbildet: Ukjent.

Samlet vurdering: Stor og livskraftig bestand.

5 Raudlista

Eit sentralt verktøy for å identifisere og klassifisere viktige område for biologisk mangfald er førekomst av raudlisteartar. Den norske raudlista vert oppdatert med jamne mellomrom av Artsdatabanken. Den siste kom i 2010 (Kålås mfl. 2010) og er basert på kjent kunnskap om ca. 35 000 artar innanfor ulike artsgrupper. 21,8 % av disse artane er ført opp på raudlista (4599 artar). Data om vekstane er henta frå Artsdatabanken (<http://artskart.artsdatabanken.no/>) 20.01.2013. For meir detaljerte data om dei einskilde funna visast det til lenka nemnt over.

5.1 Raudlista vekstar i Hareid

5.1.1 Sopp

Berre 5 raudlista soppar er så langt dokumenterte frå Hareid. Dette er eit svært lågt tal, til dømes samanlikna med nabokommunane Ulstein og Herøy, og som kan aukast monaleg ved meir systematiske undersøkingar. Særleg vert potensialet for fleire funn i rik edellauvskog vurdert som stort, der rike hasselkratt og lågurt-eikeskog er mest aktuelle naturtypar. Også i intakte og tradisjonelt drivne kulturlandskap bør det finnast fleire artar. Når det gjeld vedbuande artar, er potensialet helst knytt til gamle eike- og lindetre, men òg hassel.

- 1) Røykkøllesopp *Clavaria fumosa* (NT) vart funnen i hasselskogen under Knutnakken ved Brandal i 2001. Til vanleg finn ein arten i beite- eller slåttemark.
- 2) Glasblå raudskivesopp *Entoloma caeruleopolitum* (VU) er ein beitemarkssopp som vart funnen ved Kvitneset i 1995.
- 3) Svartdogga vokssopp *Hygrocybe phaeococcinea* (NT) er ein beitemarkssopp som vart funnen ved Kvitneset i 1994.
- 4) Raudskivevokssopp *H. quieta* (NT) er ein beitemarkssopp som vart funnen ved Leitet ved Brandal i 1999.
- 5) Raud honningvokssopp *H. splendidissima* (VU) er ein beitemarkssopp som vart funnen ved Kvitneset i 1993.

5.1.2 Lav

Så langt er det funne berre ein raudlista lavart i Hareid.

- 1) Olivenlav *Fuscopannaria mediterranea* (NT) vart funnen i Hjördalen i 2011. den veks i regelen på berg.

5.1.3 Karplanter

Det ligg føre opplysningar om berre 6 raudlista karplanter i Hareid.

- 1) Alm *Ulmus glabra* (NT) veks litt spreidd i Hareid, mest i rike og soleksponerte lier. Grunnen til den nye raudlistestatusen (frå 2006) er almesjuka og at beiting frå hjort mange stader er eit alvorleg trugsmål.
- 2) Ask *Fraxinus excelsior* (NT) er òg relativt utbreidd i låglandet i kommunen (i spreining) og raudlista av liknande årsaker som alm.
- 3) Solblom *Arnica montana* (VU) er tidlegare funne ved Store Alme, men er ikkje registrert sidan 1980.
- 4) Irsk kystmyrklegg (EN) vart funnen einkvan staden i kommunen i 1894.
- 5) Kvitkurle *Pseudorchis albida* (NT) vart funnen i Krokvikva ved Kvitneset i 2001.

Figur 5.1. *Kvitkurle.*

6 Kjelder

6.1 Litteratur

Direktoratet for naturforvaltning 2006 (oppdatert 2007). Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13-1999.

Fremstad E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Grimstad, K. J. & Soot, K. M. 2004. Biologisk mangfold i Hareid kommune. Kartlegging av prioriterte naturtyper. Manus til Hareid kommune. 69 s.

Gaarder G. 2001. Etablering av Sunnmøre golfbane i Hareid kommune. Virkninger på naturmiljø. Miljøfaglig Utredning, rapport 2001:11.

Holien, H. & Tønsberg, T. 2006. Norsk lavflora. Tapir forlag. 224 s.

Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1997. Biologiske undersøkelser i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1995-1996. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport nr. 1 - 97. 178 s.

Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1997. Biologiske undersøkelser i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1995-1996. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport nr. 1 - 97. 178 s.

Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1998. Noen soppfunn i ugjødsle beite- og slåttmarker III. Agarica 15 (24/25):29-58.

Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1999. Biologiske undersøkingar i kulturlandskapet i Møre og Romsdal 1992-98. Samlerapport. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport nr. 1 - 99: 278 s. + kart.

Krog, H., H. Austhagen & T. Tønsberg, 1994. Lavflora. Norske busk- og bladlav. 2 utgave. Universitetsforlaget. 368 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lid, J. & Lid D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.). 2011. Norsk raudliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljøverndepartementet 1992. Norsk oversettelse av Konvensjonen om biologisk mangfold: St. prp. nr. 56 (1992-93).

Miljøverndepartementet 1997. Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling – Dugnad for framtida. St. meld. nr. 58 (1996-97).

Miljøverndepartementet 2001. Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning. St. meld. Nr. 42 (2000-2001).

Moe, B. 1996. Supplerende registreringer til barskogplanen i fire områder på Nordvestlandet i 1996. Bergen. Upaginert.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.

Sandaa, K. & Enrud, J. 2011. Kartlegging av elvemusling Margaritafera margaritafera i Møre og Romsdal 2011.

Tveten, E., Lutro, O. & Thorsnes, T. 1998. Geologisk kart over Noreg, berggrunnskart Ålesund, M 1: 250 000. Noregs geologiske undersøkning.

6.2 Munnlege kjelder

Alv Ottar Folkestad, Ulstein

6.3 Verdsvevressursar

Følgjande databaser vart sjekka i januar 2013:

Mosedatabasen: <http://nhm2.uio.no/botanisk/mose/>

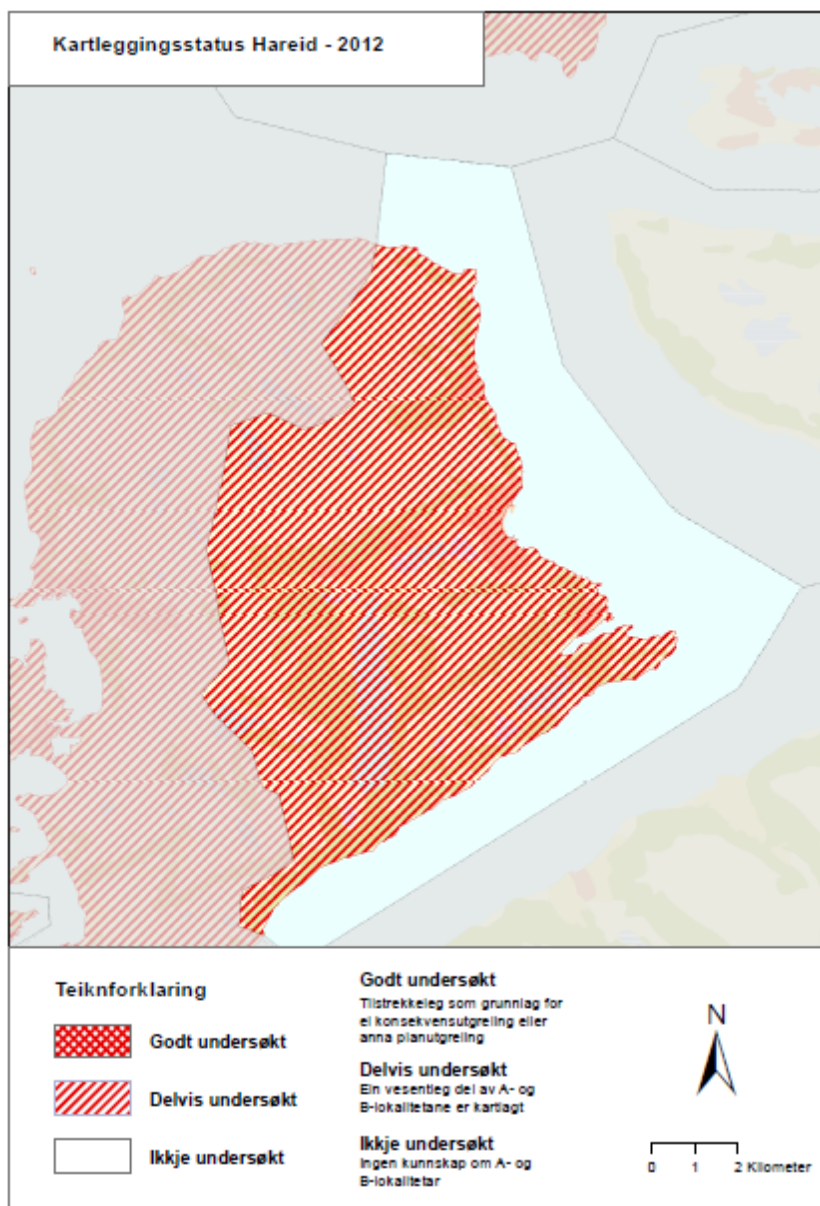
Lavdatabasen: <http://nhm2.uio.no/lav/web/index.html>

Soppdatabasen: <http://nhm2.uio.no/botanisk/sopp/>

Artskart: <http://artskart.artsdatabanken.no/FaneArtSok.aspx>

Naturbase: <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>

7 Dekningskart

Kommentar til dekningskartet: Om lag 90 % av arealet i Hareid er no tilfredsstillande kartlagt, i den forstand at alle A- eller B- lokalitetar skulle vere fanga opp.